

до медичних університетів, то це регулярна праця в клініках, участь у чергуваннях, обходах та безпосередньо з догляду за хворими та ін.).

Завершальна робота викладача полягає не тільки у визначенні оцінки самостійної підготовки студента, але також включає його вміння логічно мислити, потяг і мотивацію до теми чи предмета в цілому. Підсумовуючи результати оцінки рівня роботи студентів як заохочення, кафедра може дозволити вибірково відповідати на екзамені на один—два питання білета.

Запропонований комбінований підхід, на наш погляд, суттєво поліпшить якість навчання.

М. Ф. ПУХОВКІНА, професор кафедри банківської справи КНЕУ

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сучасні технології навчання базуються на значному обсязі самостійної роботи студентів. Світовий досвід підготовки фахівців у вищій школі доводить, що однією з найважливіших навичок, яку студент здобуває під час навчання, є вміння самостійно знаходити потрібну інформацію, сприймати її і осмислювати. Слід також додати, що немає більш глибоких і стійких знань, ніж здобутих самостійно.

Серед великої кількості факторів, що впливають на організацію самостійної роботи студентів, найважливішими залишаються два. *Перший фактор* — це якість підручників і навчально-методичних посібників, яка забезпечує базу навчального процесу. В сучасних умовах, коли у світі відбуваються якісні перетворення, фундаментальною основою яких є завершення епохи індустріальної цивілізації і формування сучасного глобального середовища постіндустріальної інформаційної цивілізації, необхідно постійно працювати над удосконаленням програм навчальних курсів, підвищенням науково-методичного рівня підручників та створенням електронних підручників.

Другий фактор — це ефективність системи контролю та оцінки знань студентів, оскільки тільки систематичний контроль надає можливість реально оцінити підготовку студентів як майбутніх фахівців, активізувати і стимулювати роботу студентів. Для забезпечення систематичної роботи студентів, вчасного виконан-

ня всіх завдань студентам на початку вивчення кожної дисципліни доцільно видавати графік навчального процесу вивчення дисципліни, який містить усі види робіт (семінарські, практичні заняття, контрольні роботи, написання модулів, рефератів), терміни їх виконання та кількість балів, які можна отримати в разі вчасного та якісного виконання кожного завдання.

Важливим стимулом для підвищення якості навчання студентів, а також підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань може стати оприлюднення інформації про результати іспитів з урахуванням поточної успішності — за 100-бальною системою (деканатами на дошці оголошень).

М. І. РАДЧЕНКО, ст. викладач кафедри психології та педагогіки КНЕУ

ОБ'ЄКТИВІЗАЦІЯ ТА ГУМАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЯК ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОДОЛАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СУПЕРЕЧНОСТІ

Перевірка знань, умінь та навичок є обов'язковою складовою навчання, тому що за своєю суттю контроль — це процес зворотного зв'язку, без якого неможливий процес навчання. Експериментальними психологічними дослідженнями не раз було доведено, що мотив діяти якомога краще у людини є тоді, коли вона знає результат своєї діяльності. Знання отриманих результатів дає змогу людині встановлювати для себе кожного разу певну мету, яка зберігає, підтримує її мотивацію. Як тільки людина перестає отримувати інформацію про результати, зникає мотив для дальших дій. Отже, систематичний контроль та оцінювання є основними засобами встановлення зворотного зв'язку між учнями та викладачем.

Однак саме контроль та оцінювання є джерелом виникнення психолого-дидактичної суперечності, сутність якої полягає в тому, що, з одного боку, систематичний контроль активізує, а з іншого, — гальмує процес навчання, тому що є «песімумом» (О. І. Кучменко) для слабких студентів, у яких зменшується продуктивність діяльності та зростає кількість помилок. Тому, на думку В. М. Вергасова, ситуація контролю належить до так званих погрозливих стимулів процесу навчання і може призвести до формування негативного ставлення до навчання взагалі. Крім того, оцінка ще й досі буває результатом випадку та може травмувати учнів.